

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klaagster>

over

De Noorderbrug, <locatiennaam>

DE PROCEDURE

<naam, verder ook te noemen klaagster>, heeft op 9 oktober 2020 een klacht ingediend bij De Noorderbrug over het gebruik van een verblijfsband bij de zorg voor haar broer, <naam broer>, van wie zij de wettelijk vertegenwoordiger is. <Naam broer> verblijft op de woonzorglocatie vanwege niet aangeboren hersenletsel (NAH) tengevolge van een ongeval 30 jaar geleden.

De klacht is op 4 november 2020 door de zorgaanbieder doorgezonden naar de KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (verder ook KCOZ of de commissie). De zorgaanbieder heeft op 16 november 2020 een schriftelijke reactie op de klacht ingediend. Op 20 november 2020 heeft een online hoorzitting plaatsgevonden. Omdat de broer van klaagster een online zitting niet kon bijwonen heeft klaagster een filmfragment waarin zij met haar broer over het gebruik van de verblijfsband spreekt, ter nadere informatie en onderbouwing van de klacht aan het klachtdossier toegevoegd. Ter zitting is klaagster bijgestaan door (cliëntvertrouwenspersoon). Voor de zorgaanbieder waren ter zitting aanwezig (teamcoach), (directiesecretaris) en (regiodirecteur).

Ter zitting is afgesproken dat partijen het overleg over het gebruik van de verblijfsband zullen hervatten met een termijn van 14 dagen waarna klaagster de commissie zal laten weten of zij de klacht (ook) nog wil laten beoordelen. Klaagster heeft op 16 december 2020 de commissie verzocht om een schriftelijke uitspraak te doen, met name omdat er verschil van inzicht bij diverse betrokkenen blijkt te bestaan over de toepasselijkheid van de Wzd en het Wzd-klachtrecht in dezen.

DE KLACHT

De klacht heeft betrekking op het gebruik van een verblijfsband vanaf 14 september 2020 waartegen klaagster zich als wettelijk vertegenwoordiger van haar broer verzet. Klaagster stelt dat haar broer tegenover haar duidelijk aangeeft dat hij zich hiertegen verzet maar hij durft dit -door zijn afhankelijke positie- niet tegenover de zorgverleners te uiten.

Klaagster vernam op 11 september dat op 14 september gestart zou worden met de verblijfsband. Voorheen werd altijd gebruik gemaakt van een tilband bij het in en uit bed helpen van <naam broer> maar de zorgaanbieder achtte dit niet langer veilig. Ook de Inspectie voor de Gezondheidszorg had de tot dan gebruikte band als onveilig aangemerkt. De zorgaanbieder is daarna overgestapt op een verblijfsband die na het in en uit bed helpen niet wordt verwijderd. De aanwezigheid ervan ervaart <naam broer> als erg oncomfortabel hetgeen spanningen en bijkomende klachten voor hem oplevert.

Eerder was aan klaagster al verteld dat er met een proefperiode gestart zou worden. Zij heeft daarop steeds aangegeven hier niet mee in te stemmen vanwege eerdere slechte ervaringen van haar broer met een verblijfsband. Zij heeft dringend opgeroepen om er niet mee te starten en nadat het toch gestart werd om dit weer te staken. Dit werd niet gehonoreerd. Ook het inschakelen van de CVP maakte geen verschil.

Klaagster werd uitgenodigd voor de evaluatie van het gebruik na twee weken. Daar is zij niet op ingegaan omdat zij van mening was dat je een situatie niet kan evalueren waar vooraf geen toestemming voor is verleend door de wettelijk vertegenwoordiger. Wel heeft ze deelgenomen aan een overleg op 7 oktober 2020 dat was ingezet om alsnog tot een gezamenlijke oplossing te komen maar dat overleg leidde niet tot stopzetten van gebruik van de band. Klaagster is door de klachtencommissie van De Noorderbrug doorverwezen naar de Wzd klachtencommissie.

Klaagster weerspreekt dat er sprake is van een veiligheidsrisico of ander nadeel voor haar broer als reden om de tilband niet meer te kunnen gebruiken. Dit is jarenlang goed gegaan en kan daarom gewoon voortgezet worden. Het 'nadeel voor anderen' dat de zorgaanbieder ook als reden aanvoert, is dat het gebruik van een tilband voor de medewerkers arbo-technisch nadeel oplevert. Dat nadeel kan door gebruik van goed materiaal en scholing worden ondervangen, aldus klaagster.

HET VERWEER

De zorgaanbieder noemt diverse risico's en nadelen aan het gebruik van de tilband en voordelen van het gebruik van de verblijfsband. Bij alle andere cliënten op de locatie wordt ook gebruik gemaakt van een verblijfsband. De zorgaanbieder ging er voorshands vanuit dat op deze locatie, die ook niet in het Wzd register is opgenomen als accommodatie, geen onvrijwillige zorg wordt toegepast. Maar vanwege de argumenten van klagster heeft de zorgaanbieder e.e.a. zorgvuldigheidshalve toch maar zoveel mogelijk ingekaderd als onvrijwillige zorg en haar formele klacht erover doorgeleid naar de KCOZ.

Er is een zorgvuldige voorbereiding aan het besluit vooraf gegaan waarbij diverse disciplines zijn betrokken, de noodzaak is uitgebreid schriftelijk onderbouwd. Er is een evaluatie na korte tijd ingepland waarvoor de wettelijk vertegenwoordiger is uitgenodigd. Er heeft geen overleg met de Wzd functionaris plaatsgevonden en het gebruik van de verblijfsband is ook niet in het zorgplan opgenomen.

De regiodirecteur betreurt het dat het tot deze klachtprocedure heeft moeten komen en stelt voor om op korte termijn het overleg te hervatten om te komen tot een voor alle betrokkenen aanvaardbare oplossing. Het toepassen van onvrijwillige zorg lijkt, los van de vraag of e.e.a. juridisch al zo gekwalificeerd kan worden, hier niet de juiste weg.

OVERWEGINGEN

<naam broer> verblijft vanwege niet aangeboren hersenletsel (NAH) op een woonlocatie van De Noorderbrug, die geen WLZ accommodatie is. Klagster en de CVP voeren aan dat NAH een zgn. gelijkgestelde aandoening is, zodat zorg waarover geen overeenstemming bestaat en waartegen wél duidelijk verzet geuit wordt, niet uitgevoerd mag worden en anders onder de Wzd valt.

De commissie overweegt dat in het Besluit van 20 april 2020¹ en de nota van toelichting daarbij bepaald is dat NAH als gelijkgestelde aandoening voor de Wzd kan gelden indien dit blijkt uit een verklaring van een ter zake kundige arts dan wel uit een indicatiebesluit als bedoeld in de Wet langdurige zorg. Voorts meldt de nota van toelichting dat er daarbij sprake moet zijn van 'gedragsproblemen of regieverlies' vanuit de aandoening, vergelijkbaar met hetgeen zich vanwege een VG en PG aandoening kan voordoen. In dergelijke gevallen kan het inzetten van een in de Wzd genoemde vorm van onvrijwillige zorg nodig zijn om ernstig nadeel tengevolge van de aandoening te voorkomen.

¹ Besluit houdende wijziging van het Besluit zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten in verband met het aanwijzen van ziekten en aandoeningen die gelijkgesteld worden met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke handicap, Stb 2020-129.

Het is de commissie gebleken dat <naam broer> niet op basis van een Wlz-VG maar vanwege een Wlz-LG indicatie verblijft bij de Noorderbrug. Er is daarbij geen verklaring van een arts overgelegd terzake van het voor de Wzd gelijkstellen van de aandoening. Ook overweegt de commissie dat het in deze het niet gaat om gedragsproblemen of regieverlies tengevolge van het NAH, en niet om een in reactie daarop toegepaste vorm van onvrijwillige zorg. De verblijfsband wordt gebruikt om (volgens de instelling) kwalitatief en arbo-technisch betere en veiliger zorg te bieden.

De commissie overweegt dat partijen hierover in het kader van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst, WGBO, overeenstemming hadden moeten bereiken alvorens tot de toepassing overgegaan kon worden, nu toepassing van onvrijwillige zorg op grond van de Wzd hier niet aan de orde kan zijn.

UITSPRAAK

De commissie verklaart de KCOZ niet bevoegd over deze klacht een uitspraak te doen nu het onderwerp waarover geklaagd wordt juridisch niet te kwalificeren is als onvrijwillige zorg in het kader van de Wzd en daarmee ook niet geschaard kan worden onder een van de klachtgronden van art. 55 Wzd.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop de commissie partijen heeft gemeld dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ, een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 4 januari 2021 door de voorzitter van de KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren en de leden, mevrouw drs. G.C. Klein (orthopedagoog-generalist) en mevrouw dr. mr. A.H.P.M. De Rooij (jurist).

mr. J.A. Heeren,
voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren.